

Nyhedsbrev 27

IDEMØDE 3. FEBRUAR 2024

Hvordan omstiller vi vores "Forbrug & Livsstil"

Vi starter 2. tema i omstillingsprojektet "Aarhus ser Grønt". 1. tema handler om MAD, hvor en række grupper nu arbejder. Denne gang handler det om FORBRUG & LIVSSTIL. Hvad kan vi gøre for at skabe bæredygtighed ift. TØJ - TRANSPORT - REJSER - EL - VARME m.v?

Elværket i Åbyhøj kl. 11-17, alle er velkommen

Tilmelding til sekretariat@detfaellesbedste.dk mrk. "3.2" - det er gratis. Vi serverer mad-

FORBRUG & LIVSSTIL

- Leder: Fra 13 til 3 tons CO2 på 6 år
- Hvorfor flyver vi, når vi ved det er en trussel mod vores liv?
 - Tøj og mode - benzin på en brændende klode

FRA 13 TONS TIL 3 TONS CO2 PÅ 6 ÅR

"FRA 13 TIL 3"

Iblandt videnskabens myriader af viden er der enkelte ting, som fortæller det hele meget kort. I Danmark skal vi fra en produktion, en livsstil og et forbrug, der årligt udleder 13 tons CO2 per borger til knap 3 tons på under 6 år.

Af Niels Aagaard, fmd. for Det Fælles Bedste

Vi skal omlægge vores livsstil, så vi lever grønt og enkelt. For vores livsstil driver et overforbrug som fører til mere produktion, flere motorveje, havneudvidelser osv.

Og det kan vi også. Det handler ikke om at komme tilbage til stenalderen, men om at levere klogere. Deles om tingene. Reparere, upcycle, genbruge. Undlade det, der er klodebelastende som fx flyrejser, mode og kød.

Vi kan sagtens gøre det, for meget store dele af vores forbrug kommer af, at vi gør tingene ubetænksomt. Vores biler står stille i 96,5% af tiden, så vi kunne deles om dem. Vi kører 1,05 i hver bil i myldretiden, men vi kunne samkøre. En boremaskine bruges 38 min. i sin samlede levetid; lad os deles om dem. Vi spiser kød, der belaster kloden frem for planter, der kan dyrkes, så vi genopbygger naturen. Sådan hele vejen igennem.

Og vi kan ovenikøbet få mere livskvalitet ud af det. En livsstil med nærvær, tid til os selv og vores familier, tid til fællesskaber, kultur, natur. Men vi skal handle.

For det kan siges meget kort: I dag udleder hver dansker i gennemsnit 13 tons CO2 årligt (CONCITO)¹. Det er det dobbelte af verdens gennemsnit. I 2030 skal vi og alle i verden være nede på knap 3 tons per person (IPCC).

*"Udledningen per dansker på 13 ton CO2e årligt er meget langt fra de under 3 ton CO2e per verdensborger som vi ifølge scenarierne FN's Klimapanel IPCC bør reducere til i 2030 for at opfylde Parisaftalens 1,5 graders-målsætning"*²

Vi har 6 år til at komme fra 13 til 3. I gennemsnit skal verdensborgerens CO2 aftryk reduceres med 43% inden 2030, siger IPCC i deres sidste hovedrapport. Vi skal reducere dobbelt så meget i Danmark pga. vores store klimaaftryk.

¹ Danmarks globale forbrugsudledninger, CONCITO

<https://concito.dk/files/media/document/Danmarks%20globale%20forbrugsudledninger.pdf>

² Samme s. 4

Konsekvenserne af IKKE at nå målet rummes i to ting fra klimavidenskaben:

- Vi overskrider *Tipping Points* ved 1,5 grader global opvarmning³
- Vi når 1,5 grader i starten af 2030'erne, hvis vi fortsætter som nu (IPCC, AR6)

Når *Tipping Points* overskrides, bryder verdens store økosystemer sammen udenfor menneskelig kontrol. Det ene systems sammenbrud får andre systemer til at bryde sammen i kaskader.

Nyeste forskning viser, at Indlandsisens *Tipping Point* formentlig ligger omkring 1,6 grader global opvarmning⁴. Vi er med andre ord tæt på at overskride denne grænse. Smeltevandet fra indlandsisen løber ud i Atlanten, hvor det ødelægger saltvandspumpen, der driver Golfstrømmen, som sender varmt vand fra Mexico til Europa og sørger for et tempereret klima hos os. Golfstrømmen er allerede mindsket med 15%. Når dens *Tipping Point* overskrides standser havstrømmen, og vi vil få en region i Nordeuropa og Danmark som i gennemsnit ligger 10 grader under det, vi har i dag. Sammenbruddet i indlandsisen skaber sammenbrud i Golfstrømmen. Disse kaskader vil som dominobrikker vælte stadig flere af klodens vitale økosystemer.

Vi ser i disse år de første spæde tegn på - i en meget mild version af - hvad det indebærer at overskride *Tipping Points*. Konsekvenserne er uoverskuelige. Hvordan skal vores børn kunne leve i en verden af økosystemer, der bryder sammen?

Vi når de 1,5 grader, når vi kommer op på 450 ppm CO₂e i atmosfæren. I dag er vi på 421 ppm. Ved de 450 ppm bevæger vi os ind i højrisikozonen, fortæller Johan Rockstrøm i filmen *Planetary Boundaries*, som findes på Netflix.

Betydningen af *Parisaftalens* mål på 1,5 grader ligger netop i, at det udgør klimavidenskabens bedste bud på en grænse for, hvornår vi begynder at overskride *Tipping Points*. De 1,5 grader nås ved 450 ppm i atmosfæren (parts per million enheder af CO₂e i atmosfæren). Den sikre grænse er på 350 ppm, som i overskred allerede i 1988. Hermed bevægede vi os fra en sikker zone til farezonen.

At begrænse udledningerne til 3 tons per verdensborger inden 2030 er klimavidenskabens bedste bud på menneskehedens mulighed for at afbøde katastroferne. Det er med andre ord helt afgørende at tage det budskab dybt seriøst. De to ting fra videnskaben kan suppleres med en tredje helt afgørende faktor, nemlig at vi nu har overskredet 6 af klodens 9 grænser.

DET TOG 100 ÅR AT KOMME FRA 3 TONS TIL 13 TONS.

NU SKAL VI DEN MODSATTE VEJ PÅ 6 ÅR.

DET KRÆVER AT VI GÅR PÅ TO BEN:

1) GENNEMFØRER SYSTEMISKE OG STRUKTURELLE REFORMER HVOR VI OMSTILLER TIL BÆREDYGTIG PRODUKTION og

2) SAMTIDIG OMLÆGGER FORBRUG OG LIVSSTIL, FOR FORBRUG OG PRODUKTION HÆNGER SAMMEN.

At komme fra 13 til 3 tons CO₂ kræver politiske og strukturelle indgreb af hidtil usete dimensioner, hvor alle sektorer og alle produktioner skal omstilles. Klimabelastende fossilindustri skal lukkes og omlægges til vedvarende energi. Vores økonomi skal skifte fra sort til grøn.

Men det kræver også - og samtidig -, at vi omstiller vores forbrug og livsstil totalt. For danskernes forbrug som borgere af mad, tøj, bolig, ferier, transport, el, varme osv. står for **halvdelen af alle udledninger** (DMI, CONCITO, KOR, Klima- og OmstillingsRådet, IPCC).

Så: Alt hvad du og jeg forbruger skal om 6 år udlede én fjerdedel af det, vi forbruger og dermed udleder i dag.

³ Jf. Johan Rockstrøm og David Attenborough, filmen "*Planetary Boundaries*", se også "*Folkeavisen for et Bæredygtigt Danmark*", artiklen "*De planetære grænser*", s. 4. - *Tipping Points* forklares nærmere i bogen "*Klodens grænser*" af Johan Rockstrøm og Owen Gaffney, Informations Forlag 2022, s. 74 ff. Du finder en kort version af det samme i *Det Fælles Bedstes* maggiertening med videnskabens status: "*Klodens Tilstand*" <https://detfaellesbedste.dk/wp-content/uploads/2022/09/Klodens-tilstand-og-folketingsvalget.pdf>

⁴ Se *Det Fælles Bedste* "*Den Nationale Handlingsplan for Mad*", s. 15, hvor Sebastian Mernild, der er verdensanerkendt glaciolog og klimaforsker, fortæller om dette i et interview med TV2.

Vi kan vælge den helt hårde reduktionsvej - beskære alt forbrug med 75%; illustreret ved "at spise hver fjerde dag", så at sige. Den får vi ikke mange med på.

I stedet kan vi vælge simpelthen at leve klogere og enklere - deles om ting, reparere, genbruge, undlade de klodebelastende ting som kød. Vælg en anden livsstil, som reducerer vores forbrug og udledninger.

Hvis vi vælger den sidste vej, så kan vi ovenikøbet få et bedre liv. Mere tid, fællesskab. Oplevelser, kultur, natur. Mere livskvalitet og ro. Bedre liv.

Og det betyder samtidig at vi skal undlade alt det, der kun laves af hensyn til et stadigt voksende forbrug og en stadig vækst: Vi kan undlade Havneudvidelser som den i Aarhus. Undlade Kattegatforbindelsens absurde destruktion af natur, klima og miljø. Undlade Infrastrukturreformens myriader af motorveje, broer og lufthavne.

Men det kræver noget af os, som vi er på vej til at miste; for det kan kun lykkes, hvis vi løfter i flok. Det kræver at vi opgiver vores ekstreme individualisme, hvor vi kun gør noget for os selv. Vi skal gøre noget *gennem* fællesskabet, sammen med andre, og vi skal gøre det *for* fællesskabet. Det kræver en ændring i mindset - nye forståelser.

DEN 3. FEB. HOLDER VI IDEMØDE OM "FORBRUG & LIVSSTIL" i Elværket Åbyhøj fra 11-17.

DU ER MEGET VELKOMMEN.

Alle i Aarhus og Østjylland inviteres til at komme med ideer til omstillingen. Idemødet er starten på 2. tema om Forbrug & Livsstil i omstillingsprojektet "*Borgerdrevet omstilling - Aarhus ser Grønt*" støttet af Velux og NRGi.

Vi inviterer alle til at deltage, for sammen - gennem borgerdrevne omstillinger - kan vi gøre en forskel, der har kæmpe betydning. Og det er nu vi skal rykke, for det er sidste udkald.

Grupperne fra omstillingsprojektets 1. tema om MAD kører selvfølgelig videre. Du kan læse om projekterne her https://detfaellesbedste.dk/wp-content/uploads/2023/12/10_Projektideer_13.pdf

Tilmelding til IDEMØDET sker ved at sende mail til sekretariat@detfaellesbedste.dk mrk. "3.2"
Det er gratis at deltage, og vi serverer et grønt måltid mad.

Følg omstillingsprojektet på Aarhus ser Grønt <https://www.facebook.com/groups/3447485765503511> eller Det Fælles Bedstes facebook side <https://www.facebook.com/detfaellesbedste/>

Aarhus Universitet deltager i projektet og på Idemødet 3.2. med deres projekt AURORA om omstilling af forbruget. I projektet har man udviklet måder at måle vores forbrug på, som kan hjælpe os til at omstille.
Vi glæder os til at se dig 😊

Det Fælles Bedste

Artiklen findes også her [#Fra 13 til 3 - Beaivenhed fb.me/e/5xIQONZCH](https://www.facebook.com/Beaivenhed/posts/5xIQONZCH)

HVORFOR STIGER ANTALLET AF FLYREJSER, NÅR VI VED, AT DET UDGØR EN ALVORLIG TRUSSEL MOD VORES LIV?

Af Lil Wachmann, facilitator i Det Fælles Bedste

Den globale COVID-19-pandemi betød et katastrofalt år for luftfarten i 2020. Omvendt var det et tiltrængt og yderst nødvendigt pusterum for vores klima, som er offer for den reelle katastrofe.

Selvom pusterummet var kortvarigt, viste det tydeligt, hvilken effektivitet det havde på klimaet at stoppe flytrafikken.

Desværre har flyselskaberne siden skruet markant op for deres markedsføring, og nyeste tal viser at 26,8 millioner rejste gennem Københavns Lufthavn i 2023. Det er en stigning på godt 20 procent fra året før. Hvorfor stiger det? Hvorfor rejser vi mere?

Forklaringerne kan findes mange steder. Markedsføring har en uhyggelig stor magt over os, forbrugerne, om vi vil det eller ej. Vi hører om billige afgang på TV, radio, aviser og i gadebilledet, selv offentlige ansigter reklamerer for udlandsrejser med fly.

Historisk set er branchen også et statussymbol i vores kultur. At flyve er en luksus, og lufthavnen er et romantisk sted, hvor vi tager på eventyr og genforenes med dem vi holder af.

I virkeligheden bør vi spørge os selv, hvordan realiteten egentlig ser ud. Vi lader os fortsat forføre som forbrugere, og tapper ind i en fantasi som ikke længere eksisterer.

Vi kunne spørge hinanden, hvilket behov disse flyrejser reelt dækker og om det er muligt at få disse behov dækket på andre måder? Måder, der måske endda kunne gå hen og føles endnu mere meningsfuldt og livsbekræftende.

Mange booker rejser for at komme på ferie og slappe af. Som et pusterum fra den travle hverdag. Men hvad nu hvis vi ikke havde en travl hverdag.

Hvad nu hvis vi i stedet for at symptombehandle stress med udlandsrejser, tog fat i sagens kerne og forebyggende travlhed ved at hive i håndbremsen generelt i hverdagene og var mere sammen med vores familie herhjemme?

Eller hvad hvis vi fandt varme og ro på andre måder end sydpå? Eller hvis vi tog på eventyr i dele af Danmark vi aldrig har været før, og besøgte lokalsamfund som kunne udvide vores horisonter på måder som nye kulturer ude i verden gør?

Det er helt afgørende, at vi som borgere nedsætter vores forbrug. Det er en kæmpe udfordring for mange, da det er et opgør med vaner og kræver forestillingsevner for nye måder at leve på.

Men det kan også være en kreativ og spændende opgave, som vi kan løse sammen i fællesskab. Og der findes allerede så mange gode eksempler og løsninger, som vi kan lade os inspirere af.

Dem vil vi gerne dele oveni at vi inviterer til næste idémøde i Elværket, lørdag d. 3/2, hvor vi skal kigge nærmere på hvordan vi kan skabe borgerdrevne omstillingsprojekter med fokus på at nedsætte vores forbrug indenfor forbrug og livsstil.

[#fra 13 til 3](#) - Link til idémødet: fb.me/e/5xIQONZCH

Vi glæder os til at se jer til Idemøde i Elværket den 3/2!

På vegne af Det Fælles Bedste, Lil

VORES FORBRUG AF TØJ - BENZIN PÅ EN BRÆNDENDE KLODE

Af Niels Aagaard, fmd. for Det Fælles Bedste

Moden skifter op til 16 gange per år i Danmark. Der er opstået tøj industrier som det spanske ZARA, der tjener styrtende på at flyve nyt tøj ind til verdens tøjbutikker hver eller hver-anden uge og rydde tøjstativerne. Abonnementer og kunder får mails og sms'er om, at der er ankommet nyt tøj.

Det gamle tøj smides ud og over halvdelen brændes. En ganske lille del genbruges, mens en stor del havner som affald på Afrikas strande eller i fx Chile. - 80 % af det tøj, vi smider ud, har 80 % af levetiden tilbage. Selv nyt tøj, der aldrig har været brugt, går ofte til spilde.

Mode- og tekstilbranchen er en af de industrier i verden, der bruger flest ressourcer og forurener mest. Tøj er skyld i 8-10% af de globale CO2 udledninger; mere end hvad al international flyvning og søfart tilsammen står for. Tøj forurener 20% af klodens rene drikkevand. Det trækker en stribe af usselt lønnet og superhårdt børnearbejde efter sig, hvor børn på 6-12 år arbejder under slavelignende forhold, uden løn og uden fritid.

I fattige områder af Indien, Pakistan m.v. anvendes enorme arealer, der kunne have være anvendt til at producere mad til den lokale befolkning, i stedet til at producere bomuld til den rige verdens tøjforbrug. I Punjab provinsen kalder man det lokale tog for 'cancer'-toget, fordi bomuldsdyrkerne anvender pesticider fra Danmark, EU m.v. uden maske eller beskyttelsesmidler. Brugsanvisningen er ikke oversat til indisk.

Tøj er overforbrug i en grad der mest af alt ligner misbrug. På linje med alkohol. En stor del af tøjforbruget er shop-amok; underholdningen ved at forbruge. Hyggelige byture, der trækker blodige spor henover kloden.

Men vi kunne * købe mindre tøj * købe brugt tøj * upcykle tøj og dermed give brugt tøj nyt liv * reparere tøj * bytte tøj med naboer, familie, venner * kræve tøj af bedre kvalitet, der holder længere.

I hvert eneste bykvarter kunne lokale grønne fællesskaber lave byttemarkeder med tøj, lave tøjspildsordninger, indrette upcykling værksteder og repair cafeer for tøj. Og man kunne kombinere med kurser, som gjorde reparationer og upcykling professionel. Det vil give en masse grønne jobs, og kommunerne kunne støtte.

Vi kunne gå sammen en masse mennesker i *ikke-købsfællesskaber*, hvor vi aftaler ikke at købe nyt tøj i en periode. Nørrebro København køber ikke nyt tøj det næste halve år. I Åbyhøj Aarhus vil vi ikke købe nyt tøj fra 15. marts til 15. oktober 2024. Osv. Hvis vi mangler noget låner vi hos hinanden. Tværs over kørebanerne ind til bydelen kunne der

hænge store bannere med **"Fra 13 til 3 - denne bydel sparer på tøj og klima"**.

Vi kunne lave aftaler med hinanden i lokale fællesskaber om en masse ting, der tilsammen reducerer vores tøjforbrug til et minimum.

Lave elegant og humoristisk markedsføring for grøn tøjstil. Gøre det umoderne at købe nyt tøj. Lave lokale kurser i upcykling. Lave torvedage med brugt og ny-syet tøj. Gøre det moderne at tænke på kloden.

Og når shop-amok-genet dunker i blodet, så kunne vi tænke: Hvad kunne ellers give mig tilfredsstillelse? Sex? Glæde? Samvær? En vandretur? En tur i biografen med familien? Hver tøjbutik kunne have rabatkort til folk på tøjafvænnning.

Nedenfor er der nøglefakta om tøj. Det fortæller noget om alvoren i disse ting.

DEN 3. FEB. HOLDER DET FÆLLES BEDSTE ET STORT IDEMØDE OM "FORBRUG & LIVSSTIL" i Elværet Åbyhøj fra 11-17.

Idemødet er starten på 2. tema om "Forbrug & Livsstil" i omstillingsprojektet *"Borgerdrevet omstilling - Aarhus ser Grønt"* støttet af Velux og NRGi. Alle i Aarhus og Østjylland inviteres til at komme med ideer til omstillingen. Af tøj - transport - rejser og ferier - el - varme - vand ... ja og vores forbrug & livsstil i det hele taget.

Vi inviterer alle til at deltage, for sammen - gennem borgerdrevne omstillinger - kan vi gøre en forskel, der har kæmpe betydning. Og det er nu, vi skal rykke, for det er sidste udkald.

Tilmelding til IDEMØDET sker ved at sende mail til sekretariat@detfaellesbedste.dk mrk. "3.2"- Det er gratis at deltage, og vi serverer et grønt måltid mad.

Grupperne fra omstillingsprojektets 1. tema om MAD kører selvfølgelig videre. Du kan læse om dette temas projekter her https://detfaellesbedste.dk/wp-content/uploads/2023/12/10_Projektideer_13.pdf

Følg projektet på Aarhus ser Grønt <https://www.facebook.com/groups/3447485765503511> eller Det Fælles Bedstes facebook side <https://www.facebook.com/detfaellesbedste/>

Aarhus Universitet deltager i projektet og på Idemødet 3.2. med deres projekt AURORA om omstilling af forbruget. I projektet har man udviklet måder at måle vores forbrug på, som kan hjælpe os til at omstille.

Vi glæder os til at se dig ☺

Det Fælles Bedste
Begivenhed fb.me/e/5xIQONZCH

HER ER NOGLE NØGLEFACTS OM TØJPRODUKTION (note)

- 1. Tøj og tekstiler er det fjerdemest miljøbelastende forbrugsområde i EU.**
De tre øverste på listen er bolig, transport og fødevarer. ¹
- 2. Modeindustrien står for det næststørste forbrug af vand i verden og er ansvarlig for 8-10 % af de globale CO₂-udledninger.** Det er mere CO₂ end, hvad al international flyvning og søfart tilsammen står for. ²
- 3. Én enkelt t-shirt kræver omkring 1.400 liter vand at producere.** Den mængde vand svarer til mere end 10 fyldte badekar. ³
- 4. Der bliver i gennemsnit udledt 15 kg CO₂ ved produktionen af 1 kg tekstil.**
Særligt tøj af syntetiske fibre som polyester, akryl, nylon, lycra og spandex, som er lavet af kul, råolie og naturgas gennem en kemisk proces, kræver meget energi. ^{4 5}
- 5. Det kræver i gennemsnit 3 kg kemikalier at producere 1 kg bomulds-t-shirts.**
Det giver betydelige klima- og miljøaftryk – og kan påvirke dem, der producerer og bruger tøjet, da nogle kemikalier er sundhedsskadelige. ⁶
- 6. Der bliver brugt omkring 2.450 forskellige kemikalier i tekstilproduktionen.** Farvning og kemikaliebehandling af tekstiler forurener 20% af det globale drikkevand.
1.150 af disse kemikalier klassificeres som farlige ifølge den svenske kemikalieinspektion. ⁷

7. **Hver dansker køber i gennemsnit 10,9 kg tøj om året.**
Hertil kommer 2,3 kg boligtekstiler, hvilket betyder, at den gennemsnitlige dansker køber 13,2 kg nye tekstiler om året. ⁸
8. **Forbruget af tøj og sko forventes at stige globalt med over 60 % frem mod 2030, fordi klodens befolkning og middelklassen vokser.** ⁹ Danskerne er en af de befolkningsgrupper i verden, der køber allermost tøj. ¹⁰
9. **Tidligere udkom der 2-4 tøjkollektioner årligt. I dag udkommer der helt op til 24 kollektioner om året.** Dette kan forklares med, at modebranchen lever af at sælge nye tendenser. ¹¹
10. **Hvert år sender forhandlere og producenter af tøj cirka 677 ton nyt tøj til forbrænding i Danmark.** Det svarer til cirka 2,7 millioner t-shirts. ^{12 13}

NOTE - Facts er fra Svanemærket <https://www.svanemaerket.dk/forbruger/temaer/mode-tekstil/facts-om-toejproduktion> - hjemmesiden har kilder til samtlige 12 facts

Kilde til nr. 2 er UNEP <https://www.unep.org/news-and-stories/press-release/un-alliance-sustainable-fashion-addresses-damage-fast-fashion>

Bliv medlem af Det Fælles Bedste

Hvad får du ud af at være medlem af Det Fælles Bedste? - Det korte svar er omstilling, fællesskab, håb.

Vi er i færd med at skabe en bred borgerbevægelse, der skaber omstilling gennem handlinger sammen i lokale og landsdækkende fællesskaber.

Som medlem er du med til at forme fremtiden. I Det Fælles Bedste handler og nytænker vi året rundt, for at skabe en fremtid, der er mulig og værd at leve i. Og du kan være med!

Som medlem støtter du vores arbejde!

Det koster fra 200 kr./ år. Samlet bliver vi en bevægelse, der formår at gennemføre de nødvendige omstillinger, også i Folketing og byråd. Men det haster!

Som medlem bliver du en del af et politisk udviklende, handlende og aktivistisk miljø. Få netværk, ideer, sparring, erfaringer, viden. Få nyhedsbreve med jævnlige opdateringer om omstillingen.

Du kan forme og deltage i projekter. Har du en god idé til et projekt eller initiativ? Hjælp os med at skabe kontakt til forskellige områder af samfundet og skabe samarbejde om den grønne omstilling.

Vi har løsningerne. Det handler om mod. Om at samles. Få rejst foreninger og skabt handlinger!

Dette er en opfordring til dig, til din forening og dine netværk om at blive medlem af Det Fælles Bedste. Vi er i gang med at skabe en bred politisk borgerbevægelse, som kan starte omstillingen til et bæredygtigt samfund. **Vær med!**

- Bliv medlem [her](#).
- Læs vores grundlag [her](#).
- Følg vores daglige facebook [her](#).
- Få et over blik over "**Hvad vi laver**", vores "**Strategi for en fremtid der er værd at leve i**" og vores politik ift. de vigtigste områder [her](#).

Grønne hilsner!
Det Fælles Bedste

